

Utvecklingssamtal på förskolan, en arena där
barns delaktighet och inflytande möjliggörs?
-Ur pedagogers och vårdnadshavares perspektiv

Development talks at the preschool, an arena where children's participation
and influence are possible?
- from the perspective of educators and custodians

Katja Ryberg

Fakultet för: Humaniora och samhällsvetenskap

Ämne/Utbildningsprogram: Förskolläraryrket

Nivå/Högskolepoäng: 15

Handledarens namn: Mikael Svanberg

Examinatorns namn: Getahun Yacob Abraham

Datum: 2019-03-29

© 2019 – Katja Ryberg – (f. 1990)

Utvecklingssamtal på förskolan, en arena där barns delaktighet och inflytande möjliggörs?

Ett examensarbete inom ramen för lärarutbildningen vid
Karlstads universitet: Förskolläraryrket

<http://kau.se>

The author, Katja Ryberg, has made an online version of this work available under a Creative Commons *Attribution-Noncommercial-Share Alike 3.0* License.

<http://diva-portal.org>

Creative Commons-licensen: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/deed.sv>

Abstract

The purpose of this study was to find out if the children have any influence or participation in or during the development interview. To find out this, I used a quantitative method, questionnaires. As influence and participation are something that the adults must allow for the children, it was the educators and guardians who became my respondents. The survey highlighted deficiencies and has great development opportunities when it comes to children's participation in development talks. The surveys made the custodian's experience and view of their children's participation visible during the development interviews. The empirical material showed that guardians do not see the children's participation in the process of development interviews, this despite the fact that most of the teachers answered that the children are involved in the preparations. The fact that educators know what participation is, does not mean that it is practiced in practice and educators themselves think that it is complex. The survey has helped to make visible that the concepts, participation and influence can develop even more in the preschool world and in contexts such as development talks.

Keywords: development discussion, children's participation, influence, democracy.

Sammanfattning

Syftet med denna undersökning var att ta reda på om barnen har något inflytande eller delaktighet i eller under utvecklingssamtalet. För att ta reda på detta så använde jag mig av en kvantitativ metod, enkäter. Då inflytande och delaktighet är något som de vuxna måste möjliggöra för barnen, så var det pedagoger och vårdnadshavare som blev mina respondenter. Undersökningen synliggjorde brister och har stora utvecklingsmöjligheter, när det gäller barns delaktighet i utvecklingssamtal. Enkäterna synliggjorde vårdnadshavares upplevelse och syn av deras barns delaktighet under utvecklingssamtalen. Det empiriska materialet visade att vårdnadshavare inte ser barnens delaktighet i processen av utvecklingssamtalen, detta trots att flertalet av pedagogerna svarade att barnen är med under förberedelserna. Att pedagoger vet vad delaktighet är, innebär inte att det utövas i praktiken och pedagoger själva anser att det är komplext. Undersökningen har bidragit till att synliggöra att begreppen, delaktighet och inflytande kan utvecklas ännu mer i förskolans värld och i sammanhang såsom utvecklingssamtal.

Nyckelord: utvecklingssamtal, barns delaktighet, inflytande, demokrati.

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	1
1.1 FÖRSKOLANS UPPDRAG.....	1
1.2 BARNSYN OCH FÖRHÅLLNINGSSÄTT	1
1.3 BARNKONVENTIONEN	1
1.4 BEGREPPSDEFINITION	2
1.5 SYFTE.....	2
1.6 FRÅGESTÄLLNING	3
2 FORSKNINGSÖVERSIKT	3
2.1 SAMMANFATTNING- FORSKNINGSÖVERSIKT	5
3 TEORI.....	7
4 METOD	7
4.1 URVAL OCH DELTAGANDE	8
4.2 DATAINSAMLINGSMETOD	8
4.2 GENOMFÖRANDE	9
4.3 RELIABILITET OCH VALIDITET	9
5 RESULTAT	11
5.1 BARNS DELTAGANDE UNDER UTVECKLINGSSAMTAL	11
5.2 BARNS DELAKTIGHET	12
5.3 KOMMUNIKATION OCH SAMSPEL	15
6. DISKUSSION.....	17
6.1 BARNS DELTAGANDE UNDER UTVECKLINGSSAMTALET	17
6.2 BARNS DELAKTIGHET I ELLER UNDER PROCESSEN AV UTVECKLINGSSAMTALET	17
6.3 KOMMUNIKATION OCH SAMSPEL	18
6.4 METODDISKUSSION.....	19
6.5 SLUTSATS	19
6.6 VIDARE FORSKNING	20
REFERENSER.....	21
BILAGOR.....	23

---

1 INLEDNING

1.1 Förskolans uppdrag

Läroplanens införande i Sverige i början på 1990-talet lanserade begreppen värdegrund och värdegrundsarbete. Genom läroplanen ville man stärka och synliggöra de demokratiska värden som ska ligga till grund i förskolan och dess verksamhet. Det handlar till stor del om pedagogers förhållningssätt till barn, såväl i bemötandet av och i samtal med dem. Förskolan är en plats där barnen skall ges möjlighet att utvecklas till självständiga och demokratiska medborgare (Skolverket, 2016). Varje människa ska ha en röst och få sin röst hörd. Arnér (2011) nämner att ingen blir demokratisk av sig själv, det bygger på att människor strävar efter det. Förskolan ska vara en plats där varje individ ska få sin röst hörd. Miljön på förskolan ska vara präglad av barns perspektiv, där varje människa har ett ansvar att arbeta med och mot detta. Enligt mig är utvecklingssamtal en möjlighet att ge barnen inflytande och delaktighet. Det är då som en ansvarsfull tillvaro skapas och man förhåller sig till de uppdrag om värdegrund som vårt styrdokument läroplanen har (Skolverket, 2016).

1.2 Barnsyn och förhållningssätt

Forskning har på senare år producerat nya bilder av barn och barndom, Simonsson och Markström (2013b) skriver att det inte var för så längesedan som man såg barnen som becoming, där man inte såg barnen som självständiga individer utan som blivande vuxna. Vidare menar Simonsson och Markström (2013b) att det är förändrat och barnen idag ses som aktiva och självständiga individer. Där varje barn ska ges möjlighet att påverka sin egen och andras vardag. Barnsyn och barnets förmåga är något som är väldigt omtalat, både i förskollära utbildningen och bland de förskolor jag har erfarenhet av. Under mina verksamma år inom förskola och som förälder har jag reagerat på utvecklingssamtals avsaknad av barnets delaktighet. Genom att varit såväl observerande pedagog och förälder har jag reagerat på en avsaknad av att se barnen som beings under eller i processen av utvecklingssamtal. Det har varit en bidragande anledning och grund till att vilja undersöka detta vidare.

1.3 Barnkonventionen

Barnkonventionen är en lag som skall följas. Den handlar om barnets rättigheter. Enligt paragraf 12 (Unicef, 2009) så skall alla barn bli lyssnade till. Varje barn ska få vara med och diskutera beslut som berör dem själva. Barnet ska ges möjligheter att påverka sin situation. Läroplanen nämner att utvecklingssamtal ska

---

hållas regelbundet på förskolan ” arbetslaget ska ansvara för att föra fortlöpande samtal med barnens vårdnadshavare om barnens trivsel, utveckling och lärande både i och utanför förskolan samt genomföra utvecklingssamtal minst en gång varje år ” (Skolverket, 2016 s. 13). Under utvecklingssamtalen diskuterar man barnet och verksamheten, vilket enligt mig innebär att utvecklingssamtal är en möjlig arena för barnet att få vara med och påverka.

1.4 Begreppsdefinition

Ett utvecklingssamtal i förskolan innefattar ett samtal mellan förskollärare och vårdnadshavare, i vissa fall även barnet. Där diskuterar man barnets trivsel och utveckling. Det är något som blev reglerat i läroplanen första gången 1998. I förskolans läroplan 2016 (Skolverket, 2016) står det att utvecklingssamtal ska hållas kontinuerligt. Vidare beskriver Markström och Simonsson (2013b) utvecklingssamtalen som ett formellt möte, det vill säga att man har en mall eller liknande och har ett förbestämt syfte. Fejes och Thornberg (2009) skriver att man ska se vad som gjorts tidigare inom området och vad det jag väljer bidrar till den diskussionen. Det kan vara ur ett annat perspektiv eller en fördjupad forskning. Jag kommer lyfta fram delar som jag finner intressanta. Undersökningen ska ta reda på om barnen har inflytande och delaktighet i processen, av och under utvecklingssamtal. Åsén (2015) beskriver att utvecklingssamtalet kan ses som en process som sker över tid, såväl i hemmet och på förskolan. Förväntan att vara aktiv och bidra till utvecklingssamtalet ligger hos såväl förskolläraren, vårdnadshavaren och ibland av barnet. Läroplanen (Skolverket, 2016) poängterar att utvecklingssamtalet inte ska utvärdera det enskilda barnets resultat. Utan ska snarare handla om förskolans verksamhet och om de uppfyller kraven i läroplanen. Tidigare forskningsresultat visar att det sker bedömningar och olika tester i förskolan. Istället för att visa hur förskolans verksamhet uppfyller kraven från läroplanen.

1.5 Syfte

Syftet är att undersöka om barnen ges möjlighet till inflytande och delaktighet i utvecklingssamtal. Undersökningen har utgått ifrån pedagogers och vårdnadshavares perspektiv. Förhoppningen är att undersökningen bidrar till att pedagoger möjliggör och utvecklar barnens delaktighet och inflytande i processen av och under utvecklingssamtalet.

---

1. 6 Frågeställning

- Hur upplever vårdnadshavare sitt barns inflytande och delaktighet i och under processen av utvecklingssamtalet?
- Möjliggör eller motsäger sig pedagogerna barns delaktighet och inflytande i, eller under processen av utvecklingssamtalet?

2 FORSKNINGSÖVERSIKT

Förskolans utvecklingssamtal – ett komplex av aktiviteter i tid och rum (Markström 2008). Det är en artikel som bygger på att synliggöra komplexiteten som finns i utvecklingssamtalen som sker på förskolan. Det görs genom att studera hur förberedelserna går till och vilka som involveras i arbetet och under utvecklingssamtalet. Artikeln lyfter vad som kännetecknar utvecklingssamtal:

- Det har ett förbestämt syfte
- Inarbetade rutiner
- Institutionellt samtal, vilket innebär att tid och plats är bestämt på förhand
- Blanketter som förberetts före av personal, även ibland av hemmet

Artikeln beskriver förberedelserna av utvecklingssamtalet, som kräver en hel del tid och planering. Förberedelserna innefattar att samla in information om barnet som sker både skriftligt och genom andra dokument. Det sker genom personalmöten där man talar om varje barn, dagliga samtal mellan pedagoger och även mellan pedagog och barn. Artikeln lyfter att det vanligaste tillvägagångssättet är att man utgår ifrån en samtalsmall under utvecklingssamtalen. Resultatet visar att inga barn deltar i utvecklingssamtalen. Vilket skiljer sig mot när utvecklingssamtal sker i skolan där barnet ska delta. Anledningen är enligt artikeln att barnen är för små för att kunna delta.

Utvecklingssamtal som uppgift och verktyg i förskollärarens professionssträvanden i interaktion med föräldrar (Markström och Simonsson 2013a).

Artikeln bygger på empiristiskt material i form av intervjuer med pedagoger. De vill förmedla hur utvecklingssamtal genomförs och vad de handlar om och hur de kan förstås. Studien ingår i en etnografisk studie. Där det tagit reda på deras erfarenheter, åsikter och upplevelser om utvecklingssamtal. Sedan analyserades intervjuerna och Markström och Simonsson (2013a) använde sig av de didaktiska frågorna vad, hur och varför för att kunna se mönster och variationer i samtalen. En stor ansträngning under utvecklingssamtalet är att få vårdnadshavare

---

att känna sig bekväma och välkomna till förskolan. De intervjuade pedagogerna menar att, känner sig vårdnadshavare bekväma och trygga så vågar de berätta mer om barnet. Att ha en samarbetsvillig vårdnadshavare har många fördelar, delger en av de intervjuade i studien. Idag är inte utvecklingssamtalet vilket samtal som helst, utan det står reglerat i förskolans läroplan att det ska hållas kontinuerligt (Skolverket, 2016). Resultatet enligt Markström och Simonsson (2013a) visar att förskollärare ser utvecklingssamtalen som ett verktyg att utöva sin professionalitet i arbetet. Där det gäller att använda sig av läroplanen och omsätta detta i praktiken, tillsammans med vårdnadshavare under utvecklingssamtalen. Resultatet av flertalet intervjuer Markström och Simonsson (2013a) utförde, visade att begreppet att se barnen som beings inte är ett fullt utvecklat synsätt hos föräldrar ännu. Studien visar att föräldrarna har en förväntning om att pedagogerna ska ha en sanning om barnet.

Utvecklingssamtal: kommunikation mellan hem och förskola (Markström, & Simonsson 2013b) bygger på ett forskningsprojekt om utvecklingssamtal i förskolan. Den finansierades av det svenska Vetenskapsrådet 2007- 2011. Där syftet med studierna var att undersöka hur utvecklingssamtal kan gå till i den svenska skolan. Författarna skriver att de inte vill peka på vad som är rätt eller fel, utan tanken är att de vill visa vad man samtalar om i institutionellt sammanhang. Markström och Simonsson (2013b) skriver även att det skett en kvalitativ förändring, när det gäller utvecklingssamtalets roll i förskolan. Förändringen beor på att utvecklingssamtalet står reglerat i läroplanen, menar Markström och Simonsson (2013b). Även om det står reglerat i läroplanen, står det inte *hur* det ska utföras. Det betyder att det finns flera olika tillvägagångssätt. Studien visar att det vanligaste tillvägagångssättet, är att utgå ifrån en samtalsmall. Markström och Simonsson (2013b) menar att samtalsmallens frågor kan fungera som en slags övervakning av normaliteten och att vissa saker genom samtalsunderlaget tas för givet om vad barn behöver. Att man förmedlar idéer om hur en god förälder bör göra i vissa sammanhang. Detta är några av de slutsatser som Markström och Simonssons (2013b) forskningsprojekt visat. Projektet lyfter samtal som skett med förskollärare och barn. Barnen har fått vara delaktiga på olika sätt. Bland annat genom frågor om barnets favoritbok hemma. Dock kan bakomliggande orsak enligt Markström och Simonsson (2013b) vara att pedagogerna under samtalet vill delge vad som förväntas i deras föräldraskap. Det fanns andra sätt där barnen blev delaktiga och det var genom ritade bilder som målats av barnet som visades och samtalades om under utvecklingssamtalet.

Demokratiuppdrag i förskolan (Ribaeus 2014) I denna avhandling lyfter Ribaeus (2014) det viktiga demokratiuppdrag förskolan har. Ribaeus (2014) menar att demokrati ska ses som en rättighet för barn. Delaktighet ska vara en förut-

---

sättning för att barnen ska kunna göra sig hörda och föra sin egen talan. Att delaktighet och pedagogik hör samman och är beroende av varandra. Avhandlingen lyfter de olika lagar och konventioner, där det står skrivet att barnen ska ha rätt att föra sin talan och bli lyssnad till, utefter barnets mognad och ålder. En negativ konsekvens är ju att det är upp till den vuxna att avgöra. Maktstrukturen är tydlig och berörs av vilket förhållningssätt pedagoger har till delaktighet. Att pedagogerna inte möjliggör delaktighet och inflytande till barnen, visar studiens insamlade empiristiska material beror på avsaknad av verktyg. Även rädsla och värderingar hos pedagoger är delar som styr i vilken omfattning barnen ges möjlighet till delaktighet. Ribaués (2014) lyfter vikten av att främja ett demokratiskt arbetssätt då det utvecklar barnens demokratiska förmågor. ”Ett sätt att göra detta möjligt på är att barnen får uttrycka sin mening i frågor som de är berörda av. Det betyder också att alla barn ska ha möjlighet att påverka och delta i beslutsfattande”. (Ribaués s. 25, 2014) Hon beskriver konkreta tillvägagångssätt där man kan möjliggöra barns delaktighet.

Granaths (2008) avhandling ”Milda makter! Utvecklingssamtal och loggböcker som disciplinerings tekniker” Det är en avhandling som synliggör hur utvecklingssamtal och loggböcker ser ut och sker i skolan. Avhandlingen har använt sig av intervjuer och observationer som metod. Jag har valt att fokusera på den del av avhandlingens som lyfter utvecklingssamtal. Hon beskriver bakgrunden till utvecklingssamtal, som förr kallades kvartssamtal. Granath (2008) beskriver att den största skillnaden som är att man nu fokuserar på personlighetsutveckling, där den sociala utvecklingen har störst fokus. Genom avhandlingen ville Granath (2008) ta reda på och synliggöra hur eleverna utvecklas och påverkas under och av utvecklingssamtalen. Eleverna förväntades ta egen ansvar över utvecklingssamtalen och medverka tillsammans med vårdnadshavare och lärare. Flera av de intervjuade eleverna berättar att de känner sig utsatta av bedömningarna som görs. Vilket är tvärt emot det Granath (2008) nämner är Skolverkets mål med utvecklingssamtalet, som ska vara ett samtal där elev, lärare och förälder ska kunna tala i förtroende. Läraren ska arbeta för att stärka elevens självförtroende och lyfta elevens starka sidor.

2.1 Sammanfattning- forskningsöversikt

Sammanfattningsvis lyfter dessa studier hur utvecklingssamtal ser ut och viktiga delar om demokrati som innefattar inflytande och delaktighet för barnen. Det är pedagogerna på förskolan som antingen möjliggör eller motsäger sig barnens möjlighet att utöva delaktighet och ha inflytande över deras tid på förskolan. Att utvecklingssamtalet väckte min nyfikenhet var just för att det är lätt att barnet talar om i tredje person och inte får föra sin talan. Under utvecklingssamtalen

---

samtalar man om frågor som berör barnen och då är det viktigt att man som pedagog ger varje barn möjlighet till att uttrycka sig i den mån de kan och vill. Trots att utvecklingssamtal för varje barn är ett självklart inslag i förskolans verksamhet, finns det förvånansvärt lite forskning gällande just barns delaktighet i dessa samtal. Flertalet forskare belyser ämnet ur pedagogens och/eller vårdnadshavarens perspektiv, men sällan lyft just barnens delaktighet och dess betydelse. Jag har valt att avgränsa mig inom relevant forskning för mitt område men även valt en avhandling som gäller skolan för att påvisa skillnader och att det inte har forskats mycket i ämnet. Det finns ett flertal skillnader gällande utvecklingssamtal i förskola och skola. Kraven förändras enormt på barnet. Jag har valt att belysa detta i min undersökning. Med ett urval av väsentliga studier som tidigare gjorts, vill jag belysa vikten av att låta barnen bli hörda och utöva det demokratiuppdrag förskolan har, även under utvecklingssamtal. Jag vill lyfta barnens delaktighet inom området, vilket visat sig vara ett svårt område att hitta forskning relevant för min undersökning. Detta styrker, enligt mig, relevansen av ett perspektivskifte samt vidare forskning inom detta ämne. Under mitt arbete så kommer jag koppla till den tidigare forskning som gjorts inom området jag valt. Genom en jämförelse av Granaths (2008) avhandling som gäller utvecklingssamtal på skolan och de övriga som gäller förskolan, ser man de stora skillnaderna för hur utvecklingssamtalets tillvägagångssätt. Den stora skillnaden är att eleven alltid deltar under utvecklingssamtal. Därmed inte sagt, i positiv mening. Då upplevelsen av att delta istället ställer stora krav på eleven. Det blir en stor kontrast mot hur utvecklingssamtal sker på förskolan. Granath (2008) skriver att utvecklingssamtalen är en stor och viktig del i verksamheten, trots detta är inte mycket forskning gjord i ämnet. Låt oss säga att skolan följer det som Ribaues (2014) nämner är demokratiskt arbetssätt, genom att eleven får delta under utvecklingssamtalen. Att jag tagit med en avhandling som gäller skolans utvecklingssamtal är för att påvisa att det inte blir ett demokratiskt arbetssätt enbart för att eleven eller barnet deltar. Det handlar om så mycket mer. Hur får barnet delta? I vilken utsträckning har barnet fått vara delaktig och hur individanpassat är det? Här återkommer vi till att det är lärarens och pedagogens förhållningssätt som påverkar och avgör. Wennerberg (2010) menar att konstruktivismen handlar om samspelet människor emellan och den påverkar hur verkligheten blir. Enligt detta perspektiv blir inget utvecklingssamtal likadant, utan skapas utefter de sociala aktörer som deltar.

---

3 TEORI

Att välja ett teoretiskt perspektiv för min undersökning, är att välja vilka glasögon jag ska använda för att undersöka. Det teoretiska perspektiv för min undersökning jag valt är socialkonstruktivism. Bryman (2009) menar att i detta perspektiv får forskaren en möjlighet att se, den sociala verklighet som konstrueras genom samspelet. Det kan utföras genom intervjuer, enkäter och observationer. Löfdahl, Hjalmarsson och Franzén (2014) menar att de olika metoderna lyfter olika perspektiv på det jag valt att undersöka. Bryman (2009) beskriver att de sociala konstruktionerna är under ständig förändring inom det socialkonstruktivistiska perspektivet. Det gör perspektivet relevant till min frågeställning, då utvecklingssamtal är en fysisk verklighet som tar form när vi människor uppfattar och skapar den (Wennerberg (2010). Vidare menar Wennerberg (2010) att man inte ska ta något för givet utan det ska utforskas, vilket denna undersökning gör genom att ifrågasätta det som anses vara det naturliga och självklara utvecklingssamtalen. Undersökningen handlar om sociala konstruktioner som sker under utvecklingssamtalen. Det står reglerat i vårt styrdokument läroplanen att det ska utföras, men hur den ska utföras finns inte nedskrivet. Utvecklingssamtalen kan och ser olika ut beroende på vilka som är med och konstruerar den verklighet. Bryman (2009) skriver att det handlar om hur processen konstrueras och vilka sociala medskapare (pedagoger och vårdnadshavare och i vissa fall även barn) som är med. Kommunikation spelar en viktig roll i detta perspektiv och menar att det är i samspel med andra, som människan lär. Genom detta perspektiv synliggör undersökningen vad det sociala samspelet har för betydelse i utvecklingssamtalen. I förskolan är ett fungerande samspel en förutsättning för ett lyckat utvecklingssamtal. Att ha detta perspektiv till min undersökning innebär att det är viktigt att jag kan utläsa samspelets betydelse och dess konsekvenser. Undersökningen synliggör andra, nya möjligheter till utvecklingssamtal. Vårdnadshavare har fått möjlighet att ge deras syn på utvecklingssamtal och deras önskemål. Önskemålen som vårdnadshavarna har är även något som lyfter det demokratiuppdrag som Ribbaues (2014) och Skolverket (2016) nämner att man som pedagog i förskolan har.

4 METOD

Att ha en forskningsmetod, innebär enligt Bryman (2009) valet av tillvägagångssätt för datainsamlingen. Metodvalet jag valt är anpassat för att besvara min frågeställning. Till undersökningen valde jag att använda mig av enkäter. Det vill säga, en kvantitativ metod som Backman (2016) skriver är mätningar med hjälp

---

av matematik och statistik. Till min undersökning ville jag ha många respondenter och Backman (2016) menar att vill ha svar från ett stort antal individer, är det en passande metod. Frågorna i enkäterna är utformade för att besvara min frågeställning. Löfdahl m. fl. (2014) skriver att möjligheterna med enkäter är att man får insamling om uppfattning och synpunkt, kring en begränsad frågeställning. En nackdel Backman (2009) nämner med enkäter, är att man inte får möjlighet att ställa uppföljnings eller fördjupningsfrågor. Att ha välformulerade och inte för många frågor är viktigt att ha i åtanke vid utformningen då Bryman (2009) menar att det annars finns risk för att respondenten tröttnar och inte slutför enkäten. Löfdahl m. fl. (2014) betonar att målet med undersökningen ska vara att synliggöra nya möjligheter, inte komma med färdiga svar. Undersökningen har synliggjort och bidragit med nya synsätt vad gäller barns delaktighet i och under utvecklingssamtalen.

4.1 Urval och deltagande

Målet var att nå ut till så många pedagoger som möjligt med mina enkäter. Detta för att få en så stor överblick och bredd som möjligt i ämnet. Till de verksamma inom förskolan valde jag att nå ut med min enkät till två enheter. Ena till en slutna facebook grupp, för verksamma inom förskola. Att generalisera när det finns flertalet medlemmar som ej håller i utvecklingssamtalet, gör att jag inte kan säga hur utfallet blir. Samt till en förskola där jag fick medgivande av förskolechefen. Jag nådde såväl förskollärare och barnskötare. Sammanlagt fick jag 71 respondenter på enkäten för de verksamma inom förskola. Varav 94% var förskollärare. Resterande var barnskötare och en med annan utbildning. För att synliggöra vårdnadshavares upplevelse och tanke kring deras barns delaktighet under utvecklingssamtalet, valde jag att skicka ut enkäter till vårdnadshavare som deltagit i utvecklingssamtal med barn mellan 3-5år. Till den enkäten fick jag 28 respondenter. En nackdel med att enkäten är online som Bryman (2009) nämner är att det krävs av respondenten att man ska ha tillgång till internet och vara med i den slutna gruppen för att kunna medverka.

4.2 Datainsamlingsmetod

Trost (2016) rekommenderar att man ska undvika öppna frågor och följdfrågor i sin enkät. Därav valde jag att ha flertalet slutna frågor med svarsalternativ och en öppen fråga. Fördelen med att ha en öppen fråga är att respondenten får möjlighet att skriva sin egna åsikt. Enkäten ska ej innehålla för många frågor eller vara för kompakt, då finns risk för ett stort bortfall. Enkäterna är utformade med enkel design och innehåller inte flera olika typsnitt, Löfdahl m. fl. menar att det är något som kan försvåra för respondenten. Löfdahl m. fl. (2014) skriver att det är viktigt att enbart samla in uppgifter som är relevant till syftet. Jag är belägen att

---

få många respondenter till min undersökning så detta är delar jag haft i åtanke under skapandet av enkäterna.

4.2 Databearbetning

Till mina enkäter valde jag att använda mig av google forms. Det är ett program som är lätt att hantera och som automatiskt samlar svaren i ett enskilt formulär. Där kan man välja att se enskildas svar eller en sammanfattning. Det gav mig möjlighet att fokusera på svaren snarare än att sortera och avläsa, som skulle vara väldigt tidskrävande. För att skapa mig en helhetsuppfattning av det insamlade materialet läste jag igenom sammanfattningen av allas svar, både pedagogernas och vårdnadshavarnas svar. Sedan gjorde jag jämförelser på enskildas svar, för att kunna urskilja likheter eller olikheter. Arbetet med databearbetningen fortsatte genom att jag gick igenom svaren och citaten från de öppna frågorna. Att jag noggrant gått igenom enkäternas svar är för att undvika fel tolkning och även för att kunna jämföra pedagogers svar med vårdnadshavares svar, samt för att kunna koppla till relevant litteratur och med tidigare forskning.

4.2 Genomförande

Innan enkäterna skickades ut, skickade jag ett informationsbrev med syfte och målgrupp, det är ett tips som (Bryman, 2009) skriver kan bidra till att fler besvarar enkäten. Jag valde att utgå ifrån pedagoger som utför utvecklingssamtal. Inte endast bestående av förskollärare, detta för att det inte bara är legitimerade förskollärare som utför utvecklingssamtal. Det hade i så fall kunnat påverka enkätens resultat. Vårdnadshavare enkäten (se bilaga 8.3) skickade jag ut via mejl till vårdnadshavare från tre olika förskolor. Både de verksamma inom förskola och vårdnadshavare fick börja med att besvara den obligatoriska frågan där de godkände studien och personuppgiftshanteringen. När de besvarat den frågan kom de vidare till enkäten.

4.3 Reliabilitet och validitet

Hur tillförlitlig är data som samlats in, bearbetats och hur har undersökningen gått till? För att nå en hög reliabilitet, som förklaras genom att man har en välutörd presentation över det jag valt att undersöka. Målet är att uppnå en så hög reliabilitet och validitet som möjligt menar Bryman (2009). Var man väljer att lägga ut enkäten har betydelse för reliabiliteten. Mitt val att lägga ut den i en stängd grupp med verksamma inom förskolan, gör att risken minskar att icke verksamma inom förskola besvarar enkäten. Risk för misstolkning av frågorna minskar om frågorna är välformulerade och det ökar reliabiliteten. Med validitet menas att forskaren har mätt det som var väsentligt utifrån undersökningens

---

syfte. Det har jag uppnått genom att frågorna i enkäterna är väl utformade och genomtänkta för att besvara syftet. Att nå en hög reliabilitet i arbetet har jag nått genom att granska undersökningen och dess insamlade material på ett tillförlitligt sätt. Att jag noggrant gått igenom det insamlade materialet såväl enskilt som sammanfattningsvis. Vid bearbetning av det insamlade materialet kategoriserade jag det för att visa resultaten på ett tydligt sätt. Detta är delar som bidragit till att min undersökning uppnått hög reliabilitet och validitet.

4.5 Etiska överväganden

Löfdahl m. fl. (2014) skriver att forskningsetiska frågor handlar om hela forskningsprocessen, från start till slut. Även om examensarbete inte definieras som forskning enligt lag, så har man samma regler och principer som anges i högskolelagen menar Löfdahl m.fl. (2014). Innan jag påbörjade min undersökning tog jag reda på de lagar och regler som finns. Jag började med att göra en anmälan om att få behandla personuppgifter, som den nya GDPR lagen kräver att man ska ha gjort. Vetenskapsrådet (2017) skriver att en viktig del i forskningsetiken är hur deltagarna behandlas under deras deltagande. För att uppfylla kraven från Vetenskapsrådet började enkäterna med ett obligatoriskt stycke med informationskravet, där jag skriftligt informerade berörda personer om undersökningen. Det stod bland annat att deltagandet är frivilligt och att man när som helst kan dra sig ur. Ett samtyckesbrev, vilket innefattar att deltagarna i undersökningen bestämmer över sin medverkan. Konfidentialitetskravet, att alla uppgifter om personer som ingår behandlas med största möjliga konfidentialitet. Alla personuppgifter förvaras oåtkomligt för obehöriga. Till frågorna i enkäterna gjorde etiska överväganden, om vilka frågor som var relevanta för undersökningens syfte. En fråga jag har i min enkät är exempelvis vilken yrkesroll respondenten har. Däremot valde jag att inte ha en fråga om kön eller ålder, då det inte var relevant för undersökningens syfte. Nyttjandekravet innebär att all information, i mitt fall enkätsvar som samlats in för ändamålet ska tas bort när undersökningen är klar. Detta var delar som genom undersökningens gång förankrades och som Vetenskapsrådet (2017) menar innebär att man har ett vetenskapligt förhållningssätt. Det innebär att jag gjort etiska överväganden under hela forskningsprocessen, från start till slutresultat.

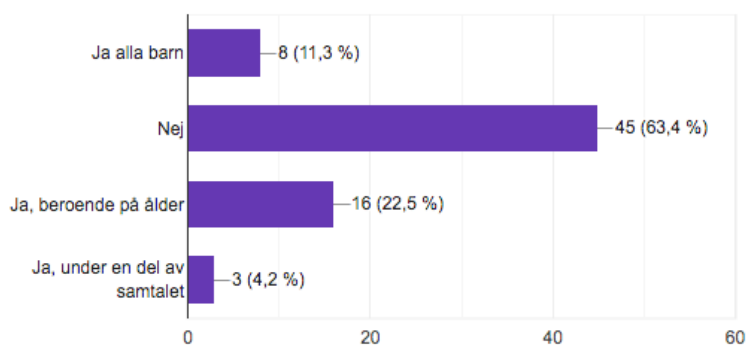
5 RESULTAT

Nedan visas resultaten av mina enkäter. För att förtydliga och underlätta för läsaren har jag gjort underrubriker där jag redovisar svaren. För att urskilja eller påvisa skillnader/likheter mellan enkäterna har jag med svaren från både pedagogernas enkät samt från vårdnadshavare enkäten. Jag kopplar enkäternas resultat med tidigare forskning och det perspektiv jag valt.

5.1 Barns deltagande under utvecklingssamtal

Medverkar barnet vid utvecklingssamtalet

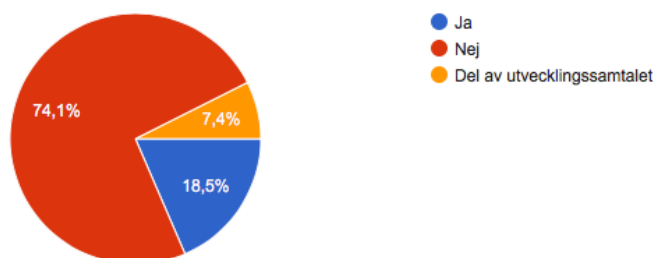
71 svar

Figur 1 Pedagoger

Har ditt barn varit med under utvecklingssamtalet?

27 svar

Figur 2 Vårdnadshavare

Resultatet av min undersökning visar att 74,1 % av barnen inte deltar alls under utvecklingssamtalet (se figur 1). Det är även något som tidigare forskning har visat. En anledning enligt studien är att barnen är för små för att delta (Markström och Simonsson, 2008). Studien av Markström och Simonsson (2013a), visade att det var vårdnadshavare som inte såg barnen som beings. Medans min undersökning visade att vårdnadshavare har en önskan, om att deras barn ska få vara delaktiga och få påverka. Vårdnadshavarna fick i sin enkät en fråga om det har önskemål/tankar som kan bidra till att utveckla utvecklingssamtalet. De svar jag valt att citera är det som flertalet vårdnadshavare skrev.

”Låta barnet vara med, samt lyfta så barnet har mer att säga till om”.

Ur vårdnadshavare enkätsvar

”Låt barnet/barnen i fråga vara med en stund under samtalet för att få framföra sina tankar och idéer”. Ur vårdnadshavare enkätsvar

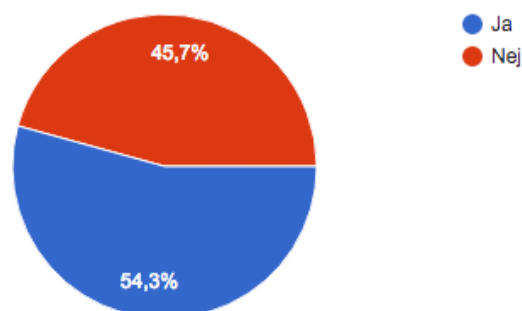
”Höra deras tankar och låta de ge förslag på ändringar och önskemål”

Ur vårdnadshavare enkätsvar

5.2 Barns delaktighet

Diskuterar ni i arbetslaget hur barnen kan göras delaktiga under utvecklingssamtalet?

70 svar

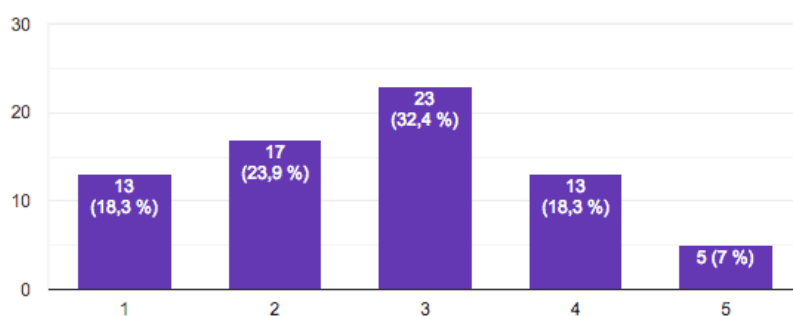
Figur 3 Pedagoger

Resultatet visar att 54,3% pedagoger diskuterar hur barnen kan göras delaktiga (se figur 3). Detta innebär att 45,7% pedagoger inte diskuterar hur barnen kan göras delaktiga. Att ge barnen möjlighet till inflytande och delaktighet i deras vistelse på förskolan, är något som läroplanen (Skolverket 2016) skriver ska ges

till varje barn. Ribaeus (2014) skriver att en förutsättning är att man ska ge barnen en möjlighet till delaktighet för att följa det demokratiuppdrag man som pedagog på förskolan har. En negativ konsekvens som Ribaeus (2014) skriver i sin avhandling är att det är upp till de vuxna att möjliggöra barnens delaktighet. På figur 4 visar resultatet att det endast är 7% av pedagogerna som svarat att barnen i hög grad fått vara delaktiga, i eller under processen av utvecklingssamtalet. Liknande resultat visar även vårdnadshavare enkäten (se figur 5), där 3,7% av vårdnadshavare anser att ens barn i hög grad fått vara delaktig i eller under processen av utvecklingssamtalet. Vårdnadshavare fick möjlighet att skriva önskemål/tankar som kan utveckla utvecklingssamtalen i en öppen fråga. Det framkom önskemål om att barnets tankar ska lyftas. ”Göra barnen mer delaktiga genom att använda sig av papper och pennor” (Ur vårdnadshavare enkäten)

På vilken skala 1-5 anser du att barnen fått vara delaktiga i utvecklingssamtalen eller processen av utvecklingssamtalet.

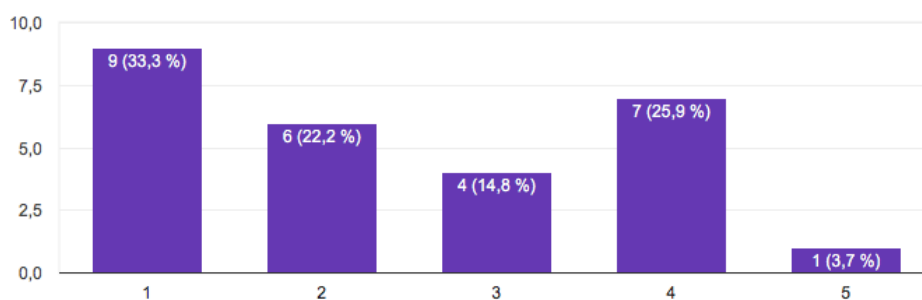
71 svar

Figur 4 Pedagoger

På vilken skala anser du att ditt barn har varit delaktig i processen av utvecklingssamtalet

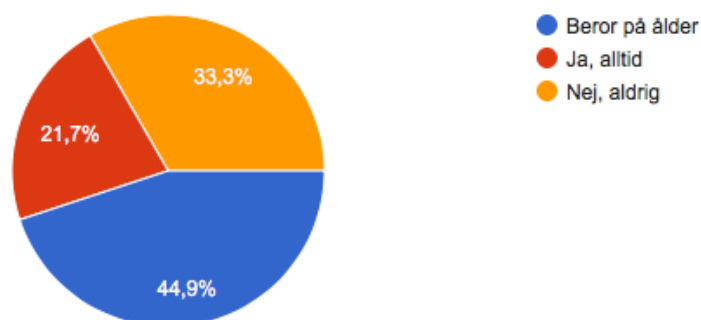
27 svar

Figur 5 Vårdnadshavare

Är barnet med vid förberedelserna inför utvecklingssamtalet?

69 svar

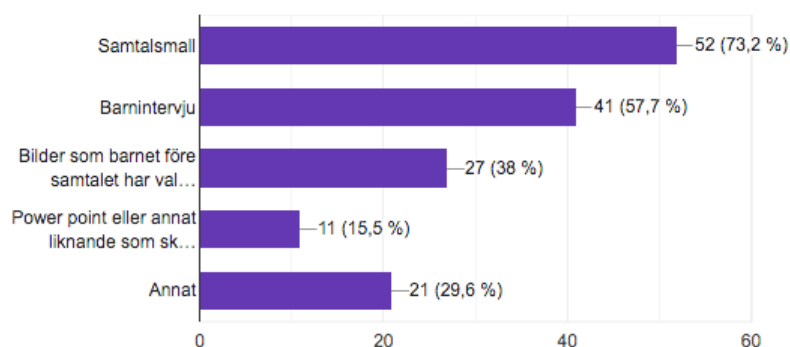

Figur 6 Pedagoger

Här är resultatet med en bild från vårdnadshavares enkät (se figur 5) samt en bild (se figur 6) från pedagogernas enkät. Där ser man skillnaderna på vårdnadshavares och pedagogernas svar. Där 44,9 % (se figur 6) av pedagogerna har fyllt i att delaktigheten beror på ålder hos barnet. Där kan en koppling med Granaths (2008) avhandling göras som visade att varje elev på skolan är med på sitt utvecklingssamtal. Resultatet visar att vårdnadshavare har en önskan om att barnen ska få vara mer delaktiga och ha inflytande över utvecklingssamtalet. ”Göra barnen mer delaktiga genom att använda sig av ex. papper och pennor” Ur vårdnadshavares enkätsvar). Det visar en skillnad mot tidigare studie gjord av Markström och Simonsson (2013b), där vårdnadshavare tyckte att det är pedagogerna som sitter på ”sanningen” om ens barn och intresset av att höra sitt barns tankar inte fanns. Utan man ville höra den ”sanna” bilden av sitt barn av pedagogerna (Markström och Simonsson, 2013b).

Fyll i det som er verksamhet använder sig av i utvecklingssamtalen (fler svartalternativ är möjligt att välja)

71 svar

Figur 7 Pedagoger

Resultatet av pedagogernas enkät visade att 73 % av pedagogerna använder sig av en samtalsmall under utvecklingssamtalen. (se figur 7.) Detta är en likhet som även Markström och Simonsson (2013b) studie visade, där samtalsmallen enligt pedagogerna, utgör en viktig grund för utvecklingssamtalen. Vidare beskrivs det i Markström och Simonsson (2013b) studie att det är pedagogerna som leder och utgår från mallen i samtalet.

5.3 Kommunikation och samspel

Kommunikation och samspel nämns som viktiga begrepp och verktyg inom socialkonstruktivism. I min enkät fick pedagogerna svara på frågan, om de kan beskriva en situation det varit med om där utvecklingssamtalet varit svårt att hålla (exempel, språk/kommunikationssvårigheter) Det var många som i den öppna frågan svarade att språket är ett hinder när det gäller att utföra utvecklingssamtal. Det handlar även om verktyg såsom att inte ha tillgång till tolk. Vårdnadshavare som inte har ett intresse av samtalet. Studien av Markström och Simonsson (2013b) nämner vikten av att skapa goda relationer för att underlätta samtalet och även samarbetet.

”Svårt att ha ett samtal då föräldern inte är intresserad. Så blir det mer en rapport och monolog...” (Ur pedagogernas enkätsvar)

”Om man inte haft ngn som tolkat” (Ur pedagogernas enkätsvar)

”Har haft fler situationer där språket har varit ett problem, viktigt att ta hjälp av tolk så att det blir ett meningsfullt samtal.” (Ur pedagogernas enkätsvar)

”Nysvenska familjer som inte har språket tillräckligt för att ta till sig samtalet”.
(Ur pedagogernas enkätsvar)

”I situationer där vårdnadshavare haft bristfälligt svenskaspråk och inte heller velat ha med tolk”. (Ur pedagogernas enkätsvar)

”Med nyanlända barn när vi inte haft tillgång till tolk”. (Ur pedagogernas enkätsvar)

---

6. DISKUSSION

6.1 Barns deltagande under utvecklingssamtalet

Resultatet visade att hela 74 % svarade att barnen ej deltar på utvecklingssamtalet. Detta är även något som tidigare forskning visat. Vårdnadshavare har önskemål och förväntningar på att barnen ska få vara mer delaktiga och helst få delta under del av samtalet. Detta kan ge nya tillvägagångssätt som ger barnen möjlighet till inflytande. Min undersökning har synliggjort vårdnadshavares upplevelser kring barnets delaktighet under utvecklingssamtal. För förskoleverksamheten har denna undersökning visat en avsaknad på inflytande av barnen. Att utvecklingssamtalen glöms bort som en möjlig arena för demokrati. Denna undersökning kan användas som underlag och hjälp, i att synliggöra och möjliggöra barnets delaktighet och inflytande över utvecklingssamtalets process. Samtidigt som det är viktigt att det ej blir som Granaths (2008) avhandling där eleverna känner sig obekväma och bedömda. Att låta barnens röst bli hörd handlar precis som Ribaeus (2014) nämner att göra barnen delaktiga i frågor som berör dem. Skolverket (2016) beskriver att utvecklingssamtal ska handla om ett samarbete mellan förskola och hem. Samtidigt som man ska finna tillvägagångssätt där verksamheten är utformad för barnet. Där finns stora utvecklingsmöjligheter vad som gäller att låta barnens röst bli hörd.

6.2 Barns delaktighet i eller under processen av utvecklingssamtalet

Utfallet visar att vårdnadshavare inte upplever att barnet fått vara delaktig under processen av utvecklingssamtalet. Medans frågan till de verksamma inom förskola visade något högre. Kan detta utfallet visa att pedagogerna inte synliggör barns delaktighet under utvecklingssamtalet? Utvecklingssamtal handlar om barnet och verksamheten. Vad är det som gör att resultatet av min undersökning visar att barnen inte är mer delaktiga under utvecklingssamtalen? Har inte barns delaktighet nått utvecklingssamtalen? När det gäller utvecklingssamtal, så tror jag barns möjlighet till delaktighet brister för att den aldrig har börjat. Man ser inte utvecklingssamtalen som en möjlig arena för demokrati. Precis som tidigare forskning av Ribaeus (2014) så handlar det om att ge barnen möjlighet att få uttrycka sig i frågor som det är berörda i. Utvecklingssamtalet är en situation där mycket handlar om barnet själv och är ett tillfälle där pedagogen ska ta tillvara det demokrati uppdrag vi har. Ribaeus (2014) nämner i sin avhandling att man som pedagog ska ge barnen varje chans man kan till delaktighet som berör barnet själv. Det vanligaste tillvägagångssättet till utvecklingssamtal av de som sva-

---

rade på min enkät, var att de använder sig av en samtalsmall. Kan samtalsmallarna var en bidragande orsak till att barns delaktighet och inflytande inte synliggörs eller möjliggörs i utvecklingssamtalen? Det står skrivet i läroplanen att utvecklingssamtal ska utföras regelbundet. Hur det ska utföras står inte nedskrivet. Däremot står det att förskolläraren ansvarar för innehåll och genomförande (Skolverket 2016). Detta kan enligt mig vara en bidragande orsak, att mallen inte möjliggör barns delaktighet och inflytande. Förskollärarens förhållningssätt och vilja att se utvecklingssamtalet som en möjlig arena för demokrati är avgörande för barnets delaktighet i utvecklingssamtalet. Undersökningen har bidragit med ny kunskap om utvecklingssamtal och dess utvecklingsmöjligheter. Utvecklingsmöjligheter som både lagar, vårdnadshavare och pedagoger visar är meningsfulla och önskvärda. Att låta barnen få sin röst hörd, är något som ska prägla hela verksamheten. Inte under enstaka tillfällen eller när man som pedagog har tid eller lust. Det kräver att man har ett förhållningssätt som pedagog, där man arbetar för att låta barnens röst bli hörd. Samtidigt är det viktigt att man har verktyg att tillgå. Där resultat av både min undersökning och tidigare forskning av Markström och Simonsson (2013a) visat att möjligheten till att kunna kommunicera är viktig. Tidigare studier visar att utvecklingssamtalen används för att skapa en helhetsbild av barnet. Detta för att kunna tillgodose barnets alla behov i verksamheten. För att kunna göra det är det viktigt att man som pedagog arbetar för att sätta sig in i barnets perspektiv. Det är först när man är delaktig i barnets kognitiva och känslomässiga tankevärld som man får en helheltidsbild av barnet (Sheridan, Pramling, Samuelsson och Johansson, 2010). Arbetar man inte aktivt och har ett förhållningssätt att skapa denna helhetsbild av barnet blir det en negativ konsekvens och man försvårar delen med att tillgodose barnets behov. Att barnen har en rättighet betyder att någon har en skyldighet. I förskolan så det pedagogers skyldighet att tillgodose barnen det (Arnér, 2011).

6.3 Kommunikation och samspel

Genom att använda mig av socialkonstruktivism tog jag reda på hur den sociala verkligheten såg ut, genom att tolka och analysera svaren på mina enkäter. I detta fall hur den sociala verkligheten såg ut mellan pedagoger, vårdnadshavare och i vissa fall även barn. ”Nysvenska familjer som inte har språket tillräckligt för att ta till sig samtalet (Ur pedagogers enkätsvar)”. Genom de citat jag valt från pedagogernas enkät, fick detta svaret mig att fundera kring vem ansvaret om kommunikation ligger på. Det handlar om mer än kommunikation, pedagogernas förhållningssätt och det ansvar man som pedagog har. Från detta citat kan man utläsa att pedagogen anser att den nysvenska familjen brister i språket och därför inte kan ta till sig samtalet. Detta styrker även tidigare forskning där Markström och Simonsson (2013b) beskriver att det förväntas av pedagoger att vårdnadsha-

---

vare ska ha synpunkter och idéer på verksamheten. Det är inte bara det kompetenta barnet utan även det kompetenta föräldraskapet som lyfts i studien av Markström och Simonsson (2013b). Det är flertalet av pedagogerna som svarat att brist på språk och kommunikation, bidrar till att samspelet inte når den förväntning man har på utvecklingssamtal. Wennerberg (2010) menar att i socialkonstruktivism utgör språk, kommunikation och samspel en avgörande roll. Med brister i kommunikationen uppkommer det negativa konsekvenser och bidrar till att utvecklingssamtalet, precis som undersökningen visat inte når sin fulla potential. Där är det viktigt enligt min mening att man som pedagog möjliggör kommunikation och samspel och har de verktyg som krävs, även om det innefattar tolk.

6.4 Metoddiskussion

Genom mitt metodval till min undersökning har jag satt begränsningar som innebär både för- och nackdelar. En nackdel är att jag inte kan fördjupa mig i ett svar, vilket skulle varit möjligt om jag utförde en intervju. Samtidigt som jag genom mitt metodval, nått ut till fler antal respondenter. Att hinna intervjua över 70 personer skulle vara för tidskrävande i relation till angiven tidsåtgång. Jag skulle även behövt begränsa mig till närliggande kommun/kommuner, vilket medfört att spridningen i landet minskat avsevärt. Slutligen fick jag välja att avgränsa mig till att antingen göra ett par intervjuer, i en specifik kommun eller specifika kommuner kontra att utföra en större undersökning med möjlighet att nå ut till flera. På grund av mitt metodval, kan min undersökning ge en överblick över hur delaktigheten under utvecklingssamtalen överlag kan se ut, snarare än en enskild kommuns. Detta kan, enligt mig, på sikt utvecklas till att ämnet uppmärksammas i och med en ”större” studie, vilket i sin tur skulle kunna leda till fler mindre intervjustudier.

6.5 Slutsats

Undersökningen har besvarat min frågeställning om pedagogers och vårdnadshavares syn/upplevelse av barns delaktighet och inflytande i utvecklingssamtalen. Den har bidragit till att synliggöra brister om barns möjligheter till delaktighet och inflytande under utvecklingssamtalen. Där man som pedagog har en skyldighet att vara med och skapa ett medvetet arbetssätt, där barnen ska ges möjlighet till inflytande och delaktighet. Det framställs tydligt i många av förskolans styrdokument, men det finns ett stort tolkningsutrymme och en avsaknad av verktyg som kan vara en bidragande orsak att det inte efterföljs av alla pedagoger. Undersökningen har visat att vårdnadshavare har en förhoppning och önskan om att barnen ska få vara mer delaktiga. Min undersökning synliggör inte bara att

---

förhållningssätt och att läroplanens tolkningsutrymme kan vara bidragande orsaker till det brister som resultatet visat. Även avsaknaden av verktyg, såsom tolkar, försvårar pedagogers möjlighet att ha ett meningsfullt utvecklingssamtal. Har man kommunikationssvårigheter är risken stor att man inte fullföljer det stora åtagande man som pedagog har, som är att ha en god samverkan mellan hem och förskola (Skolverket, 2016). Undersökningen bidrar till yrkesprofessionen genom att den är relevant och att utvecklingssamtalen inte har ett specifikt utförande, utan kan utföras genom flera olika tillvägagångssätt. Socialkonstruktivism handlar inte om att ta reda på om kunskapen är sann eller falsk, utan fokus ligger på hur den tillkommit. Det kan man jämföra med att det finns kunskap om utvecklingssamtal, men genom att använda sig av socialkonstruktivism så tar man reda på hur den skapats och att de sociala aktörerna är medskapare av den kunskap som skapas. Wennerberg (2010) beskriver att kunskap genom socialkonstruktivism inte kan utesluta det sociala. Kunskap är något som präglas av socialitet, vi är inte bara en kropp utan vi påverkas och påverkar vår omgivning. Han nämner Wittengensteins uttryck ” Om ett lejon kunde tala, skulle vi inte förstå det (s. 176, Wennerberg)”. Han skriver att lejon kan ha kunskap utan att besitta socialitet, men det kan inte vi människor. Liknelsen med Wittengensteins uttryck fick mig att tänka på hur vårt perspektiv på barn är. Det är dags för omvärlden att sluta se barn som lejon, utan som människor med kroppar som besitter socialitet och som vi ska närma oss för att utvecklas tillsammans och få ny kunskap. Undersökningen lyfter den makt som pedagoger besitter, där ansvaret om att ge barnen möjlighet till delaktighet och få sin röst hörd är pedagogernas skyldighet. Barns rättighet är en pedagogs skyldighet, det är något man aldrig ska glömma bort. I denna mening blir makt något positivt.

6.6 Vidare forskning

Vidare forskning inom detta området kan vara att fokusera på pedagogernas förhållningssätt och hur maktstrukturen är uppbyggd. Vad är det som påverkar hur utvecklingssamtalen är uppbyggda? Då kan man istället göra en kvalitativ undersökning med intervjuer, då har man möjlighet att fördjupa sig i de punkter som denna kvantitativa undersökning kom fram till. Även observationer av utvecklingssamtal skulle vara intressant, för att sedan analysera på vilket sätt delaktighet och inflytande synliggörs. Att forska vidare kring hur samtalsmallarna är uppbyggda och formulerade, hade även varit av intresse inom området.

REFERENSER

- Arnér, E. (2011). Barns inflytande i förskolan – En fråga om demokrati. Lund: Studentlitteratur
- Backman, J. (2008) *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur
- Bryman, A. (2009) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö : Liber
- Fejes, A & Thornberg, R. (2009). *Handbok i kvalitativ analys*. Lund: Studentlitteratur
- Granaths, G. (2008) *Milda makter! Utvecklingssamtal och loggböcker som disciplineringsmetoder*
- Löfdahl, A Franzén, K. & Hjalmarsson, M. (2013) *Förskollärares metoder och vetenskapsteori*. Stockholm: Liber
- Markström, A-M. (2008) *Förskolans utvecklingssamtal – ett komplex av aktiviteter i tid och rum*
- Markström, A-M. & Simonsson, M. (2013a) *Utvecklingssamtal som uppgift och verktyg i förskollärares professionssträvanden i interaktion med föräldrar*. Nordic Early Childhood Education Research Journal, 6(12), 1-18.
- Markström, A-M. & Simonsson, M. (2013b) *Utvecklingssamtal: kommunikation mellan hem och förskola*. (1. uppl.) Lund: Studentlitteratur.
- Ribaeus, K. (2014). *Demokratiuppdrag i förskolan*. Doktorsavhandling, Karlstad: Karlstadsuniversitet
- Sheridan, S. Samuelsson, Pramling, I. & Johansson, E. (2010). *Förskolan- En arena för barns lärande*. Stockholm: Liber AB.
- Skolverket (2016) *Läroplan för förskolan, Lpfö 98* (Rev. uppl.). Stockholm: Skolverket.
- Unicef (2009). Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter. Stockholm: UNICEF Sverige.
- Vetenskapsrådet. (2017) *God forskningssed*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
Hämtad från <https://www.vr.se/analys-och-uppdrag/vi-analyserar-och-utvarderar/alla-publikationer/publikationer/2017-08-29-god-forsknings-sed.html>
- Wennerberg, S. (2010) *Socialkonstruktivism*. Malmö: Liber

Åsén, G. (2015) Utvärdering och pedagogisk bedömning i förskolan. Stockholm:
Liber

BILAGOR

Samtyckesblankett

Samtycke om att delta i Katja Rybergs examensarbete Utvecklingssamtal i ämnet Demokrati och barns rättigheter.

Jag har skriftligen informerats om studien och samtycker till att delta.

Jag är medveten om att mitt deltagande är helt frivilligt och att jag när som helst kan avbryta mitt deltagande i studien utan att ange något skäl.

Karlstads universitet är personuppgiftsansvarig.

Enligt personuppgiftslagen (dataskyddsförordningen från och med den 25 maj 2018) har du rätt att gratis få ta del av samtliga uppgifter om dig som hanteras och vid behov få eventuella fel rättade. Du har även rätt att begära radering, begränsning eller att invända mot behandling av personuppgifter, och det finns möjlighet att inge klagomål till Datainspektionen. Kontaktuppgifter till dataskyddsombudet på Karlstads universitet är dpo@kau.se

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande Ort och datum

Kontakt med student Katja Ryberg:

Mobil 0709309757

e-postadress katttttis@hotmail.com

Kontakt med handledare:

Mikael Svanberg, Universitetslektor

e-postadress: mikael.svanberg@kau.se

Informationsbrev

Hej! Katja Ryberg heter jag och studerar till förskollärare vid Karlstads Universitet. Just nu är jag mitt inne i arbetet av mitt examensarbete i ämnet Demokrati och barns rättigheter.

Mitt syfte med examensarbetet är att undersöka barns delaktighet i utvecklingssamtalen. Enkäten vänder sig till de som är verksamma inom förskolan och har ansvarat och deltagit i utvecklingssamtal. För att ta reda på hur processen av utvecklingssamtalen går till på förskolan och vilka som är delaktiga i processen av den så har jag valt att använda mig av enkäter. Enkäten tar cirka 5 minuter att besvara. Genom att besvara enkäten får jag en fördjupad inblick av hur processen av utvecklingssamtalen går till och leder förhoppningsvis till att synliggöra andra möjliga sätt att genomföra utvecklingssamtal där barns inflytande och delaktighet ökar.

Du kan när som helst avböja ditt samtycke till att delta i undersökningen.

Personliga uppgifter kommer att behandlas så att inga obehöriga kan ta del av det. När examensarbetet har godkänts och betyget har registrerats i Karlstads universitets studieregister så förstörs och försvinner alla de uppgifterna. En samtyckesblankett kommer du få fylla i för att visa att du har förståelse för undersökningens syfte där det även står att du har när som helst rätt att avstå deltagandet i min undersökning.

Hälsningar

Katja Ryberg

Katttttis@hotmail.com

Enkätfrågor

Utvecklingssamtal i förskolan

Utvecklingssamtal

Jag arbetar som

Förskollärare

Barnskötare

Specialpedagog

Annat

Medverkar barnet vid utvecklingssamtalet

Ja alla barn

Nej

Ja, beroende på ålder

Ja, under en del av samtalet

Får vårdnadshavare ett formulär att fylla i inför samtalet?

Ja

Nej

Om ja, ska vårdnadshavare göra det tillsammans med barnet?

Ja

Nej

Är barnet med vid förberedelserna inför utvecklingssamtalet?

Beror på ålder

Ja, alltid

Nej, aldrig

Diskuterar ni i arbetslaget hur barnen kan göras delaktiga under utvecklingssamtalet?

Ja

Nej

Fyll i det som er verksamhet använder sig av i utvecklingssamtalen (fler svaralternativ

är möjligt att välja)

Samtalsmall

Barnintervju

Bilder som barnet före samtalet har valt ut eller ritat

Power point eller annat liknande som skapats tillsammans med barnet

Annat

I läroplanen finns bestämmelser att utvecklingssamtal ska utföras förutom det vad ser du

för behov av att ha utvecklingssamtal (fler svarsalternativ är möjligt att välja)

Diskutera barnets behov

Hur verksamheten kan förändras för att uppfylla barnets behov

Diskutera styrkor och svagheter hos barnet

Ge förskolans bild av barnet och verksamheten

Ge vårdnadshavare möjlighet att lyfta barnets önskemål/tankar

Ge barnet möjlighet att lyfta önskemål/tankar om verksamheten

Övrigt:

Utvecklingssamtalen på din arbetsplats (fler svarsalternativ är möjligt att välja)

Är alldeles för tidskrävande och den tiden finns inte

Ger barnen inflytande och delaktighet i förberedelserna

Är samma som det alltid varit där

Är olika beroende på barnets ålder

Övrigt:

På vilken skala 1-5 anser du att barnen fått vara delaktiga i utvecklingssamtalen eller processen av utvecklingssamtalet.

I låg grad

1

2

3

4

5

I hög grad

Kan du beskriva en situation du varit med om där utvecklingssamtalet varit svårt att hålla (ex. språk/kommunikationssvårigheter)

Vårdnadshavare utvecklingssamtal

Utvecklingssamtal

Har du deltagit som vårdnadshavare under flera utvecklingssamtal om barn som är mellan 3-5 år, svara på frågorna och utgå efter ditt senaste utvecklingssamtal.

Har du deltagit i ett utvecklingssamtal som vårdnadshavare?

Ja

Nej

Upplever du att dokumenten/mallen som pedagogen använt lyfter styrkorna hos ditt barn

I låg grad

1

2

3

4

5

I hög grad

Upplever du att ditt barns tankar och önskemål om verksamheten diskuteras under utvecklingssamtalet?

Ja

Nej

Har ditt barn varit med under utvecklingssamtalet?

Ja

Nej

Del av utvecklingssamtalet

På vilken skala anser du att ditt barn har varit delaktig i processen av utvecklingssamtalet

I låg grad

1

2

3

4

5

I hög grad

Har du önskemål/tankar som kan bidra till att utveckla utvecklingssamtalen

Ditt svar

BAKÅT

SKICKA